

När hästarna rymmer

En autoetnografisk fallstudie av första inspelningsdagen för kortfilmen *En död mans guld*

Ivar Vuori

Lärdomsprov

Film och Media

2025

Lärdomsprov

Ivar Vuori

När hästarna rymmer: En autoetnografisk fallstudie av första inspelningsdagen för kortfilmen

En död mans guld

Yrkeshögskolan Arcada: Film & Media, 2025

Sammandrag:

Detta arbete är en autoetnografisk fallstudie som undersöker en incident där en häst rymde under inspelningen av kortfilmen *En död mans guld*. Syftet med fallstudien är att klargöra händelseförloppet och kartlägga inspelningsledarens (FAD, eng. First Assistant Director) åtgärder för att hantera risker vid inspelning med häst. Forskningen fokuserar på vilka faktorer som bidrog till incidenten och hur FADens agerande och kommunikation påverkade förloppet. Studien, som behandlar filmproduktion och säkerhet vid arbete med djur, begränsas till denna enskilda händelse och författarens perspektiv som FAD. Materialet utgörs av semistrukturerade intervjuer med fem nyckelpersoner, produktionsdokument samt BTS-material. Analysen genomförs med meningskoncentrering och hermeneutisk meningsanalys, med teoretiskt stöd från bland annat Kvale & Brinkmann (2014) och Vose (2014). Resultaten visar att en kombination av faktorer, bland annat hästens stress, ridning barbacka, tidsschemat och otydlig kommunikation bidrog till olyckan. Kommunikationen till hela teamet under den akuta fasen var bristfällig och skapade osäkerhet, även om en debriefing dagen efter uppskattades. Hästen återfanns oskadd efter cirka tre timmar och filmproduktionen kunde slutföras med minimala ändringar i bildplanen, men incidenten påverkade teamets moral negativt. Resultaten understryker vikten av förbättrad kommunikation till hela teamet, noggrann riskhantering och tidsplanering vid arbete med djur, samt identifierar konkreta förebyggande åtgärder för framtida produktioner, såsom tydligare säkerhetsåtgärder och mer förberedelsestid.

Nyckelord:

filmproduktion, säkerhet, riskhantering, fallstudie, djurskötsel, kommunikation, inspelningsledning, FAD, En död mans guld, kortfilm, häst

Degree Thesis

Ivar Vuori

Horse on the run: An autoethnographic case study of the first day of shooting the short film *En död mans guld*

Arcada University of Applied Sciences: Film & Media, 2025

Abstract:

This work is an autoethnographic case study examining an incident where a horse escaped during the filming of the short film *En död mans guld* (A Dead Man's Gold). The purpose of this case study is to clarify the sequence of events and to map the First Assistant Director's (FAD) actions in managing risks when filming with a horse. The research focuses on the factors that contributed to the incident and how the FAD's actions and communication influenced the course of events. The study, which addresses film production and safety in working with animals, is limited to this single event and the author's perspective as the FAD. The material consists of semi-structured interviews with five key individuals, production documents, and behind-the-scenes material. The analysis is conducted using meaning condensation and hermeneutic meaning analysis, with theoretical support from sources including Kvale & Brinkmann (2014) and Vose (2014). The results show that a combination of factors, including the horse's stress, bareback riding, the schedule, and unclear communication, contributed to the accident. Communication to the entire team during the acute phase was deficient and created uncertainty, although a debriefing the following day was appreciated. The horse was recovered unharmed after approximately three hours, and the film production was completed with minimal changes to the storyboard, but the incident did negatively affect team morale. The findings underscore the importance of improved communication to the entire team, thorough risk management and time planning when working with animals. The findings also identify concrete preventive measures for future productions, such as clearer safety protocols and more preparation time.

Keywords:

Film production, safety, risk management, case study, animal care, communication, first assistant director, FAD, *En död mans guld*, A Dead Man's Gold, short film, horse

Innehåll

1	Introduktion	6
1.1	Bakgrund & Motiv	7
1.2	Syfte	8
1.3	Frågeställning	8
1.4	Avgränsningar	9
1.5	Etik	9
1.6	Definitioner	10
2	Metod	12
2.1	Datainsamling	13
2.1.1	Reliabilitet och validitet	14
2.2	Analys	14
2.3	Teoretisk referensram	15
2.3.1	Djur i filminspelningar	15
2.3.2	Riskhantering	16
2.3.3	Ledarskapet i filmer med djur	17
2.4	Användning av AI-verktyg	17
3	Resultat	18
3.1	Ansvarsfördelning	18
3.2	Händelseförloppet	18
3.3	Bidragande faktorer	21
3.4	Påverkan på produktionen och teamet	24
3.5	Debriefing och kommunikation	24
3.6	Förebyggande åtgärder	25
3.6.1	Ledarskap och kommunikation	25
3.6.2	Arbete med djur	25
3.6.3	Säkerhet och Riskhantering	26
4	Diskussion	26
5	Källor	28
6	Bilagor	30
6.1	Bilaga 1: Intervjufrågor	30
6.2	Bilaga 2: Händelseförloppets tidslinje	31
6.3	Bilaga 3: Call Sheet för inspelningsdagen	33

1 Introduktion

En iskall vind viner mellan träden. Himlen är ett fruset hav av moln. En häst lunkar fram genom pölar och slask. På dess rygg en man, iklädd cowboyhatt, läderjacka, boots och med en revolver i ett hölster på sin höft.

Under hösten 2024 blev jag kontaktad för att hjälpa till med ett kortfilmsprojekt, varifrån ovanstående beskrivning inspirerats av. Idén var en film om en cowboy som på grund av en förbannelse måste skydda sin familj från en armé av zombier. Genren presenterades en blandning av komedi och skräck, zombie slasher och western. Min roll i projektet skulle vara inspelningsledare (FAD, eng. First Assistant Director). Projektet verkade som en rolig utmaning så jag tackade ja och vi började planera filmens förverkligande. Filmen fick namnet *En död mans guld* (Fikaris, 2025).

Vi pitchade filmen i Yrkeshögskolan Arcada, vilket gjorde den till en fristående Arcadaproduktion, det vill säga inte bunden till någon kurs, men vi fick tillgång till Arcadas utrustning, försäkringar och handledning. Hela kärnteamet har studerat på Arcada, så produktionen utfördes enligt de instruktioner och lärdomar vi fått under vår studietid. Säkerhetsplan och riskidentifiering betonas, och ska göras och godkännas för varje film som produceras via Arcada. I säkerhetsplanen identifieras eventuella risker, man analyserar sannolikheten huruvida dessa inträffar och vilka konsekvenser eventuella olycksfall skulle ha. Därefter planerar man åtgärder och namnger ansvarspersoner för att minimera eventuella risker som kunde leda till olycksfall. Dessutom har vi genom erfarenhet och i undervisningen lärt oss att barn och djur kräver extra noggrann planering. Barnskådespelare har sina egna begränsningar och regler till exempel när det gäller arbetstider, och djur kräver bland annat att man har en djurskötare som ansvarar över djurets välbefinnande.

Redan i ett tidigt skede diskuterade vi vilka scener som skulle vara de mest utmanande att filma. Filmens manus och genre krävde att vi skulle arbeta med en levande häst, vilket var nytt för mig. Däremot hade regissören arbetat med en häst tidigare, vilket gav en trygghetskänsla för att förverkliga hästscenerna. Trots det var vi förberedda på att de scenerna skulle vara svåra att filma.

1.1 Bakgrund & Motiv

Inspelningarna ägde rum i Sjundeå, Västra Nyland under fyra dagar, den 24 – 27 oktober. Inspelningsplatsen bestod av ett öde hus på en äng, som fungerade som handlingens centrala knypunkt. Dessutom utspelade sig en handfull scener ute på ängen, samt i en närliggande lövskog.

Två av scenerna krävde en häst och för dessa hade en lokal hästägare värvats tillsammans med sin äldre häst Aapi, som var lugn och van vid människor. De hade dock inte varit på filminspelningar tidigare. På filmproduktioner spelas inte scenerna in i kronologisk ordning, utan de schemaläggs enligt vad som är kostnadseffektivt, som inte innebär onödiga förflyttningar för filmteamet och medverkande och som är tidtabellsmässigt logiskt. Den första scenen som spelades in (scen 15) gick relativt smärtfritt. I den scenen satt två skådespelare på Aapis rygg medan huvudskådespelaren som spelade en cowboy ledde hästen till fots.

Det var när vi gick över till följande scen på arbetsschemat (scen 1), där cowboyen skulle rida ensam genom bilden längs en väg i skogen, som olyckan skedde. Efter ett par tagningar, där Aapi inte riktigt ville samarbeta, svängde Aapi av vägen och in på en liten äng. Där gled skådespelaren av hästens rygg och föll ner på marken. Aapi gav sig sedan av ut över den närliggande ängen. Hästägaren började först följa hästen till fots, och senare under dagen lösgjorde vi några ur arbetsgruppen som sedan deltog i att leta efter hästen.

I detta arbete undersöker jag ovanstående incidenten i scen 1 där hästen rymde. Jag reflekterar över både det som jag gjorde rätt i min arbetsroll och det jag kan ta med mig till kommande filmprojekt. Denna undersökning kan även fungera som material för bredare undersökningar till exempel om säkerhet på filminspelningar eller arbete med djur som ska agera som skådespelare. Jag fungerade själv som FAD, det vill säga inspelningsledare på denna produktion, vilket innebär att jag hade som huvudsakligt ansvarsområde inspelningarnas tidtabell och arbetsgruppens säkerhet. Jag ledde i princip hela maskineriet och såg till att filmen blev inspelad, och att arbetet var tryggt och kontrollerat. Jag arbetade i nära kontakt med de andra ansvarspersonerna, som till exempel hästens ägare, för att se till att alla visste vad vi gjorde, och att rätt ansvarsperson godkände alla beslut.

Aapi hittades, svettig men nöjd, skådespelaren skadade sig inte och filmen blev inspelad, trots att regissören och fotografen var tvungna att tänka om några i förväg planerade bilder och vi hamnade rejält efter i tidtabellen då olyckan skedde. Det kan dels bero på tur, som det ofta är då en olycka skett men följderna är lindriga. Jag är dock intresserad av att se hur mitt och arbetsgruppens agerande under de cirka tre timmar som hästen var borta påverkade händelseförloppet och resultatet.

1.2 Syfte

Syftet med denna undersökning är att klargöra hur händelseförloppet framskred på ett så objektivt sätt som möjligt, samt att kartlägga vilka proaktiva och reaktiva åtgärder jag tog för att undvika och/eller minska på riskerna under inspelningar med häst.

1.3 Frågeställning

I detta lärdomsprov undersöker jag scen 1 i filmen *En död mans guld* för att förstå faktorerna som ledde till olyckan, samt för att kunna förbättra säkerheten i kommande projekt. Det är nyttigt att analysera vad som gått fel, men likaså har man nytta av att se vad som gjorts rätt. Då kan man ta med sig de lärdomarna till framtida projekt. Finns erfarenheterna dessutom skriftligt och systematiskt kartlagda kan även de som inte direkt varit med under incidenten lära sig och förbättra sitt arbete. Jag är även intresserad av att se hurdan effekt de åtgärder jag tog hade på resultatet.

Forskningsfrågan för denna undersökning är därmed:

”Vilka faktorer ledde upp till incidenten då hästen rymde under inspelningen av En död mans guld och hur påverkades händelseförloppet av regiassistentens agerande och kommunikation?”

Min hypotes är att både filmteamet, skådespelarna och hästskötaren agerat enligt sin bästa förmåga inom sitt ansvarsområde och att det aldrig är möjligt att totalt eliminera riskerna för en olycka. En balans av fokus på sökandet av hästen samt på att fortsätta arbete på filmen hittades, så att båda kunde skötas parallellt. Jag agerade i egenskap av

inspelningsledare enligt min bästa förmåga, men genom att försöka undvika panik genom att inte sprida för mycket obekräftad information bidrog jag till en situation med en osäker stämning där många inte visste vad som pågick.

1.4 Avgränsningar

Eftersom detta är en fallstudie undersöker jag bara en incident som skedde under en specifik inspelning. Detta innebär att slutsatsen kommer basera sig på endast subjektiva erfarenheter från en händelse, och bör därför inte tas som ”allmänna sanningar” eller fungera som allmängiltiga råd för hur man ska samarbeta med djur under en filminspelning.

Det är också omöjligt att garantera objektiviteten av händelseförloppet då inga skriftliga rapporter eller anteckningar gjordes under eller efter incidenten den specifika dagen. Händelseförloppet har därmed återskapats genom att jämföra subjektiva beskrivningar av de som närvarat under inspelningarna. Jag har därför intervjuat dem som varit närmast incidenten, för att få så detaljerade synpunkter på saken som möjligt. Alla minns incidenten lite olika, vilket innebär att det slutgiltiga händelseförloppet är en sammanslagning av deras subjektiva upplevelser och återgivningar.

Jag kommer inte heller i denna fallstudie diskutera vem eller vilka som haft mer eller mindre ansvar över att olyckan skett, utan tar enbart ställning till mina egna handlingar, och hur mina beslut påverkat händelseförloppet.

1.5 Etik

Intervjuobjekten har anonymiserats och hänvisas till enbart med deras arbetsroll ifall arbetsrollen är betydande för studien. Undantaget är att filmens titel och regissörs namn nämns, med regissörens medgivande. Alla respondenter har alltså gett sitt medgivande och informerats om att intervjun bandas innan påbörjandet av intervjun. Respondenterna har också fått möjligheten att delta i fallstudien helt anonymt om de så vill. Alla personer jag intervjuat har varit medvetna om kontexten för denna fallstudie, deltagit på egna villkor och är medvetna om planen för behandlingen av den data som samlats in; intervjuerna har använts endast för denna studie och förstörs så fort lärdomsprovet är godkänt. Övriga

ur filmteamet nämns inte i denna studie för att behålla deras anonymitet och inte heller representera dem utan deras medgivande.

Filmens upphovsmän är väl medvetna om att jag undersöker denna incident, och har gett sitt medgivande till att jag samlat datan, tolkat den och publicerar det slutliga arbetet på Theseus. Eftersom filmen inte är publicerad ännu, undviker jag att avslöja filmens innehåll utöver det som krävs för denna fallstudie.

Eftersom detta är en autoetnografisk fallstudie, det vill säga där skribenten analyserar sina egna handlingar, är det ytterst viktigt att beakta hur skribenten representerar både sig själv och andra. Eftersom skribentens uppfattning om incidenten, och därmed denna fallstudies utbredning och fokus, har förändrats under forskningens lopp, är det viktigt att de som medverkat hela tiden är medvetna om vad de gett samtycke till och har en chans att ta tillbaka det om forskningen ändras i en riktning som de inte är bekväma med (Sparkes, 2024). De intervjuade har därför erbjudits möjligheten kommentera den data som samlats in, samt de meningar som tolkats ur den.

1.6 Definitioner

- **AHA (American Humane Association):** En amerikansk organisation som bland annat arbetar för djurs välfärd. Inom filmindustrin är de kända för sitt program "No Animals Were Harmed®", som certifierar att djur har behandlats väl under filminspelningar i USA och enligt deras riktlinjer.
- **Bild:** Den filmade sekvensen från det att kameran startas tills den stoppas. En eller flera olika bilder, med olika kameravinklar eller snitt, används för att bygga upp en scen. En tagning är ett försök att filma en bild.
- **BTS (Behind The Scenes / Bakom kulisserna):** Material, oftast fotografier eller videoklipp, som dokumenterar arbetet och händelserna bakom själva filminspelningen. Detta material är inte en del av den färdiga filmen men kan användas för marknadsföring eller dokumentation.

- **Call Sheet (Inspelningsschema):** Ett dokument som skapas av FAD (ofta tillsammans med 2nd AD, FADens assistent) och delas ut till filmteamet inför varje inspelningsdag. Det innehåller detaljerad information om dagens schema: vilka scener som ska spelas in, tider, platser, vilka skådespelare och teammedlemmar som behövs, rekvisita, lunchtider och så vidare.
- **FAD (First Assistant Director / Inspelningsledare):** Den person i filmteamet som är regissörens högra hand på inspelningsplatsen. FADen ansvarar för inspelningens tidsschema, logistik, säkerhet och för att se till att allt flyter på så effektivt och säkert som möjligt.
- **HOD (Head of Department / Avdelningschef):** Chefen för en specifik avdelning i en filmproduktion, till exempel fotograf (HOD för kameraavdelningen), A-ljud (HOD för ljudavdelningen) eller i detta fall, hästägaren/djurskötaren (HOD för "djuravdelningen").
- **Händelseförloppet:** Den kronologiska ordningen av de olika skeenden och beslut som utgjorde och ledde fram till, samt följde på, den specifika incidenten som studeras.
- **Incidenten:** Hela händelsen från att skådespelaren faller till att hästen hittas.
- **Kran:** Ett verktyg där kameran fästs på en lång arm som sedan kan styras antingen för hand eller genom motorer (robotkran). Kranen tillåter stora kamerarörelser som är omöjliga för en människa att manuellt åstadkomma.
- **Olyckan:** Hänvisar till skådespelarens fall från hästen, och hästens resulterande flykt.
- **P-I tabell (Probability-Impact Table):** Ett verktyg som används inom riskhantering för att bedöma och prioritera risker. Man uppskattar sannolikheten (P) för att en risk inträffar och den potentiella inverkan eller konsekvensen (I) som risken har.

- **Pitcha:** Att presentera filmens koncept, berättelse, planer och material åt en finansär eller ett produktionsbolag.
- **Produktion:** Kan betyda flera saker:
 - **Filmproduktion (allmänt):** Hela processen att skapa en film, från idé och manus till inspelning, efterarbete och distribution.
 - **Produktionen (specifikt projekt):** Det specifika filmprojektet som arbetas på, inklusive dess organisation, team och resurser.
- **Scen:** En avgränsad del av en film som utspelar sig på en specifik plats under en sammanhängande tidsperiod. En scen byggs upp av en eller flera bilder.

2 Metod

I detta kapitel redogör jag för den teoretiska referensram jag använt mig av, hur jag gått till väga i denna undersökning, samt varför jag valt de metoder jag valt. Jag redovisar för hur jag samlat in material och med vilken metod jag sedan analyserar det i kommande kapitel.

Metoden för denna undersökning är självbetnografisk fallstudie. En fallstudie är en djupgående undersökning av ett enskilt fenomen (Orum m.fl., 1991, s. 2). Robert K. Yin (2017) definierar fallstudien på följande sätt:

A case study is an empirical method that investigates a contemporary phenomenon (the “case”) in depth and within its real-world context, especially when the boundaries between phenomenon and context may not be clearly evident. (Yin, 2017, s. 15)

Med andra ord är fallstudien en metod som ytterst bra lämpar sig för att analysera ett fenomen inom kontexten av ett projekt. Händelsen som jag undersöker har även så många faktorer som kan ha medverkat (redan att analysera hur en häst beter sig är ett tusensidors projekt) att en viss avgränsning måste göras, och vissa slutsatser måste dras på basis av relativt få datapunkter. Den data jag använder mig av kommer från muntliga källor, det vill säga de intervjuer jag utfört med de personer som varit närvarande och/eller i

ansvarsroller under incidenten. Dessutom använder jag BTS-bilder och illustrationer för att underlätta visualiseringen av situationen.

Valet av frågeställningen för studien stöder även valet av metod. Fallstudier lämpar sig för frågorna ”hur?” och ”varför?” (Yin, 2017, s. 11). Forskningsfrågan för denna studie innehåller båda av dessa frågor, dock ena indirekt. Den första delen av forskningsfrågan, ”Vilka faktorer ledde upp till incidenten då hästen rymde under inspelningen av *En död mans guld...*”, frågar i princip *varför* hästen rymde. Med den andra delen av forskningsfrågan ”...hur påverkades händelseförloppet av regiassistentens agerande och kommunikation?” frågar jag även *hur* händelseförloppet påverkades i sammanhanget av mitt agerande som regiassistent.

Autoetnografisk forskning innebär att undersökningen görs med utgångspunkten i forskaren. Personliga erfarenheter och upplevelser används för att analysera fenomen i en specifik kulturell kontext. Forskarens förhållande till sig själv och andra uppmärksammas och värderas, och forskningen är självreflekterande där jaget och samhället möts. En autoetnografisk fallstudie är därmed en undersökning av forskarens upplevelser och förhållande till en instans av ett fenomen i en specifik kontext. (Adams m.fl., 2015)

2.1 Datainsamling

Metoden för datainsamling i denna fallstudie är semistrukturerade intervjuer. Jag har intervjuat fem personer som varit nära incidenten då den skedde. Syftet med dessa intervjuer har varit att bygga upp händelseförloppet och låta dem redovisa för vilka åtgärder de tagit, vilka åtgärder de upplever att andra tog och vilken effekt de ansåg att åtgärderna hade. Intervjuerna är semistrukturerade, där jag haft vissa punkter som jag vill diskutera men inga exakta frågor (se bilaga 1). Intervjuerna har med andra ord varit mer formulerade som dialoger. Jag har undvikit att lyfta fram mina egna synpunkter innan intervjuobjektet har fått berätta sin version, för att inte färga deras uppfattning i förhand.

Jag har intervjuat regissören, fotografen, hästkötaren samt två personer ur filmteamet som vi sedan lösgjorde för att hjälpa med sökandet av hästen. Jag använder mig av ovanstående urval eftersom jag anser att det ger mig en bred inblick i händelseförloppet

ur olika synvinklar. Jag får insikter i hästens beteende och upplevelse, information av HODs om hur arbetet fortskred, samt feedback över hur kommunikationen fungerade enligt de två övriga ur filmteamet jag intervjuat. Dessa intervjuer ger mig en bra helhetsbild och låter mig återskapa händelseförloppet på ett sätt som inte skulle vara möjligt ur endast en synvinkel.

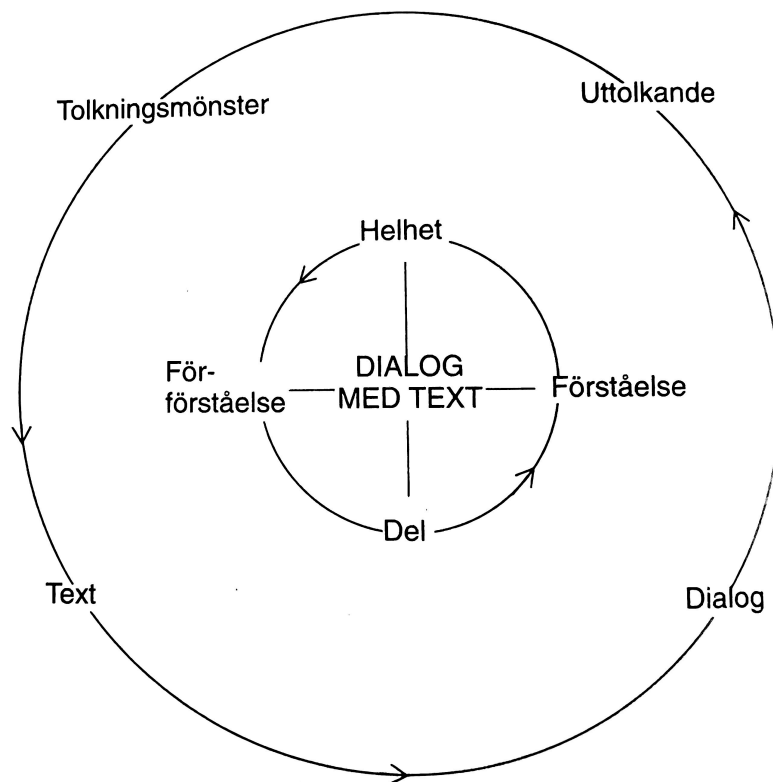
2.1.1 Reliabilitet och validitet

Reliabiliteten, det vill säga tillförlitligheten (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 295) är här en relevant faktor, eftersom denna studie baserar sig på intervjuer där de som intervjuas är beroende av vad de minns av incidenten, som i intervjukedet hänt för flera månader sedan. Med detta menar jag inte att svaren i intervjuerna inte är pålitliga, men att de potentiellt kan förändras an efter att de intervjuade minns mer, samlar på sig nya erfarenheter och lär sig mer om sina respektive yrkesroller. Dessutom handlar studien om en informationsstorm där ingen haft perfekt kunskap om situationen. Denna studie existerar därmed i ett sammanhang av vad jag och de jag intervjuat nu vet och tror att hände.

Validiteten, alltså riktigheten eller sanningen (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 296) är även en faktor som bör tas i beaktande. Som jag redan tidigare nämnt är minnena jag och de jag intervjuat har inte perfekta, vilket bidrar till en viss osäkerhet över hur väl det händelseförlopp jag slutligen kommit fram till stämmer överens med verkligheten. Enligt Kvale & Brinkmann ska validiteten granskas under hela forskningsprocessen. Detta innebär att jag under hela processen medvetet arbetar med hänsyn till att enskilda påståenden i den data jag samlat in inte nödvändigtvis exakt stämmer, men att sanningen sannolikt ligger någonstans i närheten.

2.2 Analys

Metoden för analysen grundar sig huvudsakligen i meningskoncentrering, där jag kortar ner det de intervjuade har sagt till de centrala teman jag kan identifiera i det de säger (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 245–249). På det sättet får jag en mängd påståenden som jag sedan kan se på ur olika synvinklar. Jag kommer tolka meningen i intervjuerna med hjälp av den hermeneutiska cirkeln (Figur 1 nedan) som beskrivs av Alvesson & Skoldberg (1994).

Figur 1: Hermeneutiska cirkeln (Alvesson & Sköldbberg, 1994, s. 174)

Den hermeneutiska analysen går ut på att tolka delar av texten, varpå man placerar tolkningarna i en helhetskontext och på så vis kan få en djupare förståelse av texten. Detta upprepas tills man uppnår en slutsats som inte längre ”uppdagar frågor eller logiska motsägelser” (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 252).

2.3 Teoretisk referensram

2.3.1 Djur i filminspelningar

När man arbetar med djurskådespelare är det mycket viktigt att man tar hand om dem och behandlar dem rätt. Noggrann genomgång med alla involverade parter måste göras så alla vet om hur arbetet ska gå till. Rätt behandling av djur är inte bara moraliskt viktigt, utan även ekonomiskt, eftersom publiken inte tolererar misskötsel av djur i underhållningens namn (Wilkins, 1981).

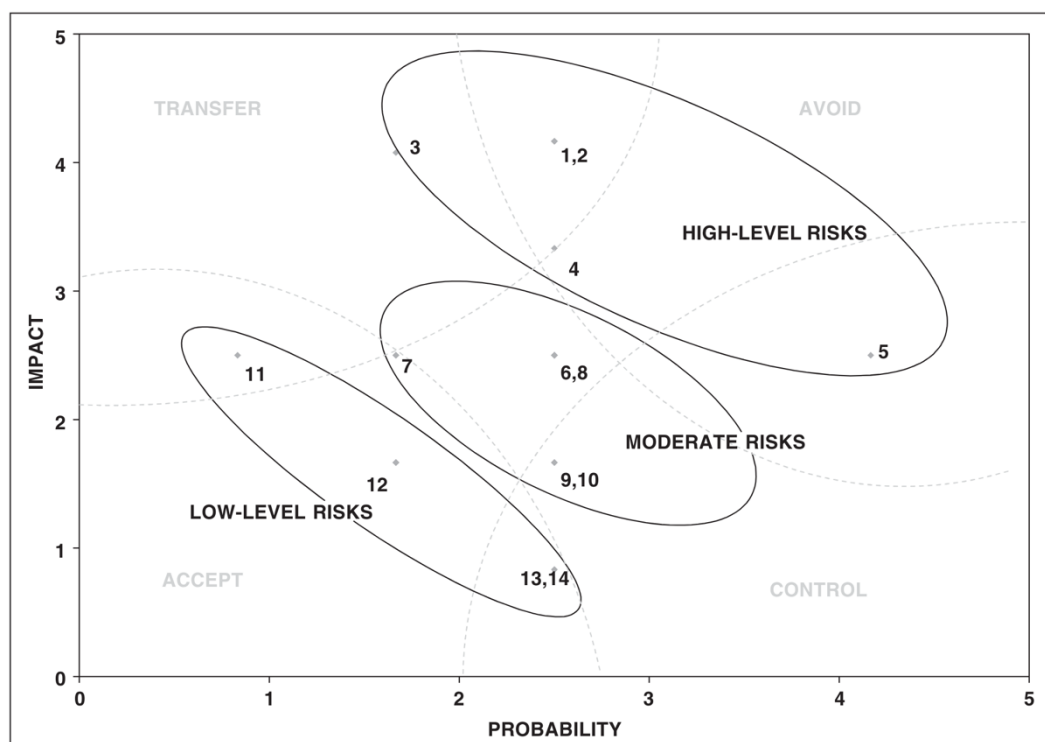
I westernfilmer speciellt är hästarna en viktig aspekt. Under västernfilmernas guldålder, från stumfilmstiden till 1960-talet ("Västernfilmer", u.å.), brydde man sig mindre om djurens välmående och de missköttes och dog ofta. Filmen Jesse James (King, 1939), där en häst avsiktligt slängdes nedför ett stup vilket ledde till dess död (Boggs, 2014), fick stor kritik för sin brutalitet mot djuren. Det startade en förnyelse som ledde till att American Humane Association (AHA) etablerade ett certifikat som filmproduktioner kan få om de följer AHA:s instruktioner för rätt behandling av djurskådespelare i film (*No Animals Were Harmed*, u.å.). De har mycket noggranna instruktioner både för allmänt arbete med djur samt artspecifika instruktioner, bland annat för hästar (*Guidelines for the Safe Use of Animals in Filmed Media*, 2015). Dessa regler följs idag av filmproduktioner i USA.

I Finland har vi ingen liknande regelbok, och i Finlands lagstiftning finns inga bestämmelser just för djur i filmproduktioner. Däremot finns det i lagen om djurvälstånd (693/2023) regler för hur djur bör behandlas i allmänhet, samt bestämmelser för djurutställningar och cirkusar.

2.3.2 Riskhantering

Ett av de centrala koncepten i detta arbete är riskhantering. När man producerar en film, såsom med andra projekt, finns det ofta en grad av ovisshet i många skeden av planeringen. För att kontrollera denna ovisshet gör man en riskanalys och säkerhetsplan. I detta skede kan man använda sig av P-I tabeller, som är tabeller där man anger ett värde för sannolikheten ("Probability") och inverkan ("Impact") för en risk (Vose, 2014, s. 17).

Genom att se på risken ur de två perspektiven är det lättare att sedan jämföra riskerna med varandra och prioritera de som är mer sannolika och har större konsekvenser. Riskuppskattningarna innan några förebyggande åtgärder kallas för inherent risker. Enligt Vose skall man sedan beakta vilka riskhanteringsåtgärder som är mest effektiva, det vill säga som ger den bästa effekten för den minsta insatsen. Vose delar tabellen i fyra överlappande kvadranter: Undvik ("avoid"), kontrollera ("control"), överför ("transfer"), och acceptera ("accept"). Genom att se på riskerna i tabellen kan man avgöra huruvida det lönar sig att satsa på att minska på konsekvenserna eller sannolikheten för en risk.

Figur 2: PI-tabell för inherenta risker (Vose, 2014, s. 18)

2.3.3 Ledarskapet i filmer med djur

Beroende på filmprojektet kan riskidentifieringen vara en persons ansvar, till exempel producentens, eller så kan detta ansvar delegeras till olika avdelningschefer, som ofta benämns som HOD (eng. Head of Department). Då är det viktigt att respektera de andras ansvarsområden och ledarskap, och inte trampa på någons tår, utan låta dem sköta sin roll själv (Saksala, 2015). När man arbetar med djur bör man alltid ha någon på plats som fungerar som skötare. Djurskötaren är därmed djuravdelningens HOD. Skötarens ansvar är att se till att djuret mår bra, och har sista ordet när det gäller djurets deltagande i scenerna. Med andra ord ska skötaren säga stopp innan det går för långt och gärna även varna när gränsen börjar närma sig (Gill, 2019, s. 194).

2.4 Användning av AI-verktyg

I detta arbete har Googles Gemini AI samt Microsofts automattranskriberingsfunktion använts för att assistera med transkribering och översättning av intervjuerna. Allt material som AI har använts för har även korrigerats och granskats av skribenten. För citat har stycket transkriberats för hand.

3 Resultat

Genom meningskoncentrering (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 245–249) har jag kondenserat de intervjuades svar till sina grundläggande poänger. Genom att sedan ställa dem mot varandra har jag tagit fram en tidslinje som representerar flera olika synvinklar på händelseförloppet (Bilaga 2), en helhetsuppfattning av de faktorer som varit aktiva under incidenten och vilka åtgärder som tagits under denna händelse. En del meningar var återkommande, det vill säga korrelerade med varandra, medan andra härstammade från respektive respondents expertis och ansvarsområde.

3.1 Ansvarsfördelning

Under denna produktion var riskidentifieringsansvaret hos avdelningscheferna. Detta innebär att FADen ansvarade för att identifiera risker relaterat till arbetsgruppens säkerhet, medan fotografen ansvarade för att risker gällande kamerautrustningen var beaktade, och så vidare. Riskansvaret gällande hästen var delegerat, det vill säga ”överfört” – enligt P-I tabellen (Vose, 2014), åt hästens ägare som fungerade som skötare och hade sitt barn med som assistent. Risken för att hästen rymmer hade hög konsekvensgrad och medelhög sannolikhet. Genom att överföra ansvaret sänktes sannolikheten, eftersom ägaren var bekant med hästen och kunde hantera och styra den.

FADen, vars ansvarsområde är arbetsgruppens säkerhet, ska se till att alla som är på plats vet under vilka omständigheter arbetet sker. I detta fall skulle en tydligare kommunikation om vem som ansvarar över vilka delar av inspelningen gett en tryggare arbetsmiljö både för de som hade ansvaret och de som arbetade vid sidan om.

3.2 Händelseförloppet

Scen 1 filmades från och med klockan 12:45 den 24 oktober 2024 (Bilaga 3). Scenen var rätt enkel; Skådespelaren skulle rida lugnt längs en grusväg (Se figur 3).

Figur 3: Cowboyen rider längs grusvägen. (Albin Ljungqvist, 2024)

Redan då scenen förbereddes och övades, innan olyckan skedde, observerades varningssignaler. Hästen Aapi, som varit lugn under förmiddagen, blev mindre samarbetsvillig vid den nya inspelningsplatsen. Flera respondenter noterade att hästen upprepade gånger vände om eller tvekade inför att gå in i skogsdungen, som om något inne i skogen skrämde eller irriterade den. En av respondenterna förklarar:

Det var en sådan där skogsdunge man kom in i och hästen var flera gånger och liksom fundera att den ville inte riktigt dit, den verkade som att den kanske inte tyckte om utrustningen, eller så tyckte den inte om skådespelaren, jag vet inte. Sedan då den vänt om några gånger så testade de en gång med ryttaren som hade hand om hästen, och då för det riktigt bra, hästen kom hela vägen.

Försök gjordes att korrigera situationen. Hästägaren red själv mellan tagningarna för att återta kontroll över Aapi och lugna ner den, vilket fungerade bra. När ägaren själv red längs vägen uppvisade hästen ingen tveksamhet. Under den tredje tagningen vek Aapi, trots försök att styra den, återigen av från stigen. Dess bakben sjönk en bit ner i diket, vilket orsakade att skådespelaren som red barbacka på hästen tappade balansen och gled

av. Fallet beskrevs av hästägaren som relativt långsamt och skedde på mjukt gräs, vilket som tur nog innebar att skådespelaren klarade sig utan fysiska skador.

Hästens omedelbara reaktion på att ryttaren föll av var att springa i väg. Flera respondenter tolkade detta som att hästen blev skrämmd av själva fallet. Hästägaren hade dock en annan tolkning:

Sillä [Aapilla] oli vähän semmoinen turhautuminen siihen päivän kulkuun, että oli niin paljon seisomista ja hidasta tekemistä ja sitten oli vähän uusi tilanne ja muuta, niin luulen, että sillä meni vaan hermo, että nyt riitti ja että nyt vapaus koitti ja lähden tuonne metsään. Se ei ole koskaan aikaisemmin tehnyt tuollaista, mutta eläinten kanssa täytyy vaan valmistautua ihan kaikkennäköiseen tapahtumaan.

Hen menar att hästen, som redan var frustrerad av en lång dag med mycket väntande och nya intryck, snarare tog chansen att komma loss när den plötsligt kände sig fri. Detta beteende beskrivs av hästägaren som ytterst ovanligt för just denna häst.

Regissören och FADen agerade snabbt och med en tydlig ansvarsfördelning sinsemellan. Regissörens prioritet var skådespelarens välbefinnande, medan FAD omedelbart konsulterade hästägaren om situationen och började bearbeta följderna av att Aapi försvunnit. Till en början var antagandet att Aapi inte springer långt eftersom det inte är typiskt för den. HODarna beslöt att fortsätta filma med en bild som inte involverade hästen. Fotografen och regissören omarbetade scenens bildplan så att hästen inte behövdes för ytterligare tagningar. Detta beslut möjliggjorde att arbetet med filmen kunde fortsätta, och att incidenten inte orsakade totalstopp i produktionen. Fotografen förklarar hur bilden förändrades:

Så så tog vi sedan en bild som var egentligen improviserad för att X [skådespelaren] skulle ursprungligen rida på hästen i den bilden. Men nu bara galopperar X till fots, och alla vi har visat filmen till hittills tror att hen rider i den bilden.

Trots HODarnas snabba agerande och initiativtagande, upplevdes kommunikationen till resten av teamet som bristfällig direkt efter incidenten. Flera respondenter beskrev en period av osäkerhet och "flummighet" kring vad som hände och vad planen var. Detta, i kombination med chocken och en upplevd spänd stämning inom teamet, påverkade teamets moral negativt.

Sökpatrullen leddes av hästägaren. Hen ringde direkt till vänner och familj för att be dem komma till assistans med extra grimmor och Aapis favoritmat. Vid lunch beslöt HODarna för att lösgöra två ur inspelningsteamet för att ytterligare förstärka sökpatrullen. Vid lunch beslöt HODarna för att lösgöra två ur inspelningsteamet för att ytterligare förstärka sökpatrullen. En respondent förklarar:

...jag kan snurra den här produktionen med ett mindre team. Det är inte ett problem, måste bara förflytta ansvar till vissa personer, men de är alla var ganska kompetenta på det här settet [inspelningsplatsen]. Det var inte jättemånga oerfarna människor som betydde att när några måste gå ut och söka efter den hästen så kunde deras ansvar flyttas till andra människor i teamet för att alla har gjort lite allting.

Att lösgöra två personer från filmteamet möjliggjordes tack vare ett kompetent team som klarade sig med något färre i gruppen, och tack vare välfungerande kommunikation inom teamet. Sökpatrullen spred ut sig i skogen, och när det började närma sig solnedgång och Aapi inte ännu var upphittad ringde hästägaren till stallets ägare, som hämtade en annan häst som Aapi var bekant med. Hästägaren menade att en uppspelt häst kan skygga undan människor, men om den ser en annan häst den känner igen börjar den följa efter.

Aapi hittades strax innan solnedgången av en av de som lösgjorts från filmteamet. Hästen hade sprungit långt, och tagit sig över tågrälsen. Hästen lockades med morötter och hästägarens man kom sedan och tog emot hästen. Aapi var oskadd, endast svettig och smutsig, och hittades därmed cirka tre timmar efter att den rymt. Under hela sökningsoperationen var FAD i kontakt med hästägaren samt de som deltog i sökandet. Att hästen hittades innan solnedgång var tur, eftersom sökandet under mörkertid skulle ha varit betydligt svårare.

3.3 Bidragande faktorer

Analysen av intervjuerna pekar på en kombination av faktorer som sannolikt bidrog till incidenten.

Hästägaren betonar att den långa inspelningsdagen med mycket stillastående och nya element såsom kamerautrustning, mikrofon och ljussättningsutrustning var stressande och frustrerande för hästen. Hästens arbetsdag var planerad att vara så kort som möjligt, cirka

fyra och en halv timme. En tydlig kommunikation om hurdan dagslängd som är lämplig för hästen och vad som väntas av hästen under arbetet saknades.

Hästens upprepade ovilja att gå in i skogsdungen var en tydlig signal som delvis ignorades i strävan att få scenen inspelad. Gill (2019, s. 194) understryker att djurskötaren har sista ordet och ska säga stopp innan det går för långt och gärna även varna när gränsen börjar närma sig. Hästägaren försökte lindra situationen genom att rida runt en stund på hästen för att lugna den, vilket kan ses som ett försök att sänka sannolikheten för risken att hästen betar sig oförutsägbart.

FADens roll i denna situation är att se till att arbetet sker lugnt och säkert, men samtidigt att hålla koll på tidtabellen för filmen. Att delvis ignorera hästens signaler och försöka filma i strävan att få scenen inspelad kan ses som att produktionens behov trumfades hästägarens bedömning eller åtminstone inte gav den tillräcklig vikt i det ögonblicket. Å andra sidan menar hästägaren att det handlade om trötthet och uttråkan, och att ju snabbare scenen blir inspelad desto bättre.

Att skådespelaren red utan sadel identifierades av nästan alla respondenter som en signifikant riskfaktor. Det gjorde det svårare för skådespelaren att hålla balansen och kontrollera hästen, särskilt när hästen var ovillig. Detta beslut gjordes under morgonmötet tillsammans med skådespelaren, regissören, hästägaren och FAD. Tanken var att scenen där hen rider är så pass enkel att en sadel inte behövs, eftersom de sadlar som var tillgängliga inte passade så bra.

Att rida barbacka är en tydlig inherent risk som identifierades, men där man gjorde en kompromiss och valde att acceptera risken utan åtgärder. Bedömningen att scenen var enkel kan ha varit en felbedömning av sannolikheten för en incident, särskilt i kombination med en redan stressad häst och en ryttare vars erfarenhet inte hade granskats. Trots att beslutet gjordes tillsammans med nyckelpersoner och godkändes av både hästägaren, regissören och skådespelaren, låg ansvaret för skådespelarens säkerhet på regissören, enligt den plan filmgruppen hade utarbetat med Yrkeshögskolan Arcadas mall för säkerhetsplaner. Samtidigt har FADen, det vill säga skribenten, ett övergripande ansvar för att

arbetet sker tryggt under inspelningarna, och borde i detta skede ha flaggat för att detta beslut medför en risk.

Även om skådespelaren sade sig ha ridit förut, ifrågasatte några respondenter om hen var tillräckligt bekväm och erfaren för just denna situation. Regissören noterade också att skådespelaren hade flera saker att fokusera på samtidigt. Detta är en faktor som ökar sannolikheten för att en olycka sker. Trots att skådespelaren må ha haft erfarenhet av att rida från tidigare ökar faktorer såsom kostymen samt regi för scenen skådespelarens kognitiva belastning och hen kan inte endast fokusera på att rida. Fotografen påpekade att skådespelarens halsduk som princip täckte hens ansikte i princip skulle ha tillåtit användandet av en mer erfaren ryttare som stuntperson, eftersom ryttaren inte går att känna igen annat än genom kläderna. Att överföra risken till en mer kvalificerad person, eller kontrollera risken genom att använda någon med högre kompetens övervägdes inte. Detta beror sannolikt på en kombination av mindre erfarenhet av riskbedömning och brist på resurser för att anlita en stuntperson.

Förseningar i tidtabellen och oklara väntetider skapade stress, både för hästen (enligt hästägaren), filmteamet i allmänhet och för FAD som hade svårt att ge tydliga besked. Vose (2014) talar om att identifiera risker och sedan planera åtgärder. När tidspressen ökar, kan det kännas lönsamt att ta genvägar eller "chansa" (d.v.s. acceptera högre risker utan förebyggande åtgärder). Beslutet att fortsätta försöka med scenen trots hästens beteende är ett tydligt exempel på detta. En mer diger säkerhetsplan skulle i detta skede ha haft färdigt planerade åtgärder för det fall att produktionen är försenad och man måste komma vidare.

Fotografen lyfte också fram att scenen i sig var tekniskt krävande med en specifik kameranörelse (kran), vilket bidrog med ytterligare komplexitet till en redan utmanande scen med ett djur. När komplexiteten och risken ökar, måste också de förebyggande och kontrollerande åtgärderna skärpas. Om risken bedömdes som för hög, hade en alternativ plan som undviker situationen i fråga eller en mer precis plan för att kontrollera riskerna varit aktuell.

3.4 Påverkan på produktionen och teamet

Incidenten med den förrymda hästen påverkade oundvikligen både produktionen och teamet, även om den slutgiltiga filmen enligt regissören inte led kvalitetsmässigt. Trots dramatikerna kunde inspelningen fortsätta relativt ostört efter snabba beslut att anpassa planen, vilket innebar att endast en bild sist och slutligen ströks. Detta tyder på en viss framgång i de reaktiva åtgärderna, det vill säga förmågan att hantera och begränsa skadan när det kommer till själva produkten, i detta fall filmen, efter att en incident redan har inträffat. Att snabbt kunna anpassa planen och fortsätta är en styrka. Att delar av teamet deltog i sökandet påverkade inte heller inspelningsarbetet nämnvärt, och uppdelningen av resurser sågs som en rimlig kompromiss.

Den största påverkan var emotionell; incidenten orsakade generell stress och oro, sänkte teamets moral och påverkade åtminstone en persons arbetsmotivation negativt. Regissören kände extra press på grund av en personlig koppling till hästägaren Uppdelningen av teamet då hästen rymde skapade också en informationsklyfta, vilket indikerade behovet av tydlig kommunikation vid oväntade händelser. Detta understryker att inverkan av en risk inte bara är ekonomisk eller tidsmässig. Emotionell stress, sänkt moral och försämrat arbetsklimat är också betydande negativa konsekvenser som bör ingå i en fullständig riskanalys och utvärdering av en incidents följder.

3.5 Debriefing och kommunikation

Hanteringen av situationen efter att hästen återfunnits och den akuta fasen var över involverade både informell kommunikation och, dagen efter, en mer formell genomgång. Att hästen hittades samma dag beskrevs av fotografen som ren tur och gav en viktig ”moral-boost” åt hela teamet. Lättnaden över att ingen kommit till skada och att hästen var tillbaka bidrog till att en respondent i efterhand kunde se incidenten som en lärorik, om än dramatisk, erfarenhet. Även om tur inte är något man bör förlita sig på, är det en reell och betydelsefull faktor i många verkliga situationer. Dess inverkan på teamets moral är relevant ur ett ledarskapsperspektiv.

Kommunikationen fungerade efter incidenten väl. En respondent uppskattade särskilt den genomgång som hölls av FADen dagen efter incidenten. Hen ansåg att det var värdefullt

att händelseförloppet klargjordes för hela teamet, vilket förhindrade ryktesspridning och missförstånd kring hur skådespelaren föll av och varför hästen sprang i väg.

Under själva incidentdagen var kommunikationen via walkie-talkies avgörande för att koordinera arbetet och sökandet. Trots detta framkom det i flera intervjuer att det fanns ett behov av tydligare och mer samlad information till alla i teamet under själva krissituationen för att minska osäkerhet och stress. Sammanfattningsvis verkar hanteringen av incidenten i efterhand, särskilt genomgången dagen efter ha uppskattats, medan kommunikationen under den mest akuta fasen hade förbättringspotential. Detta stämmer överens med den hypotes jag lagt fram i kapitel 1.3.

3.6 Förebyggande åtgärder

Intervjuerna lyfte fram en rad potentiella förebyggande åtgärder och lärdomar som kan dras specifikt från denna incident.

3.6.1 Ledarskap och kommunikation

- Bättre tidtabellsplanering, kommunikation av dessa tidtabeller samt kommunikation om förändringar i tidtabellerna
- Tydligare och mer samlad kommunikation till hela teamet under och direkt efter en krissituation
- Att hitta en rimlig balans mellan den konstnärliga visionen och säkerhetsåtgärder är en utmaning, speciellt vid arbete med djur

3.6.2 Arbete med djur

- Mer övning på inspelningsplatsen med häst, skådespelare och ägare i förväg, i stället för att testa under ”skarpt läge”
- Att ge hästen mer tid att vänja sig vid miljön och utrustningen, eventuellt redan dagen innan
- Att överväga att ha en reservhäst eller använda två hästar växelvis vid långa inspelningsdagar

- Vikten av att uppmärksamma och respektera hästens tydliga signaler på obehag eller ovilja, och att lösa problemet innan det leder till olycka

3.6.3 Säkerhet och Riskhantering

- En tydlig säkerhetsplan och riskidentifieringstabell möjliggör både effektivare och tryggare arbete
- Ansvarsfördelningen bör bestämmas, kommuniceras tydligt och respekteras
- Noggrannare bedömning av skådespelarens färdighet sänker både sannolikheten och konsekvenserna av olyckor
- Att utrusta hästar på filminspelningar med GPS-spårare är en konkret lösning som sänker konsekvenserna för att liknande situationer kan uppstå
- Att våga ifrågasätta beslut, även då det är fråga om någon som borde veta vad de gör, är en viktig del av säkerhetskulturen

4 Diskussion

Denna fallstudie har granskat grundligt incidenten på inspelningen för *En död mans guld*. Många saker gjordes rätt under planeringen och utförandet av produktionen. Även under krissituationen sköttes ledarskapet allmänt bra. Den primära utvecklingspunkten för mitt arbete var helhetsbildens kommunikation under och direkt efter krissituationen. Även vikten av att kommunicera tidtabeller och noggrannhet i tidtabellshanteringen betonas då man arbetar med hästar.

Dessa slutsatser har vuxit fram genom en autoetnografisk fallstudiemetod, där mina egna upplevelser och handlingar som FAD har stått i centrum för analysen, samtidigt som de har berikats och kontextualiserats genom semistrukturerade intervjuer med fem nyckelpersoner. Att medvetet förhålla mig till studiens reliabilitet och validitet har varit centralt genom hela processen. Även om minnesbilder är subjektiva och formas över tid, en faktor som diskuterades i metodkapitlet, har strävan varit att genom att jämföra de olika respondenternas berättelser med mina egna minnesbilder, skapa en så trovärdig och verklighets-trogen bild av händelseförloppet som möjligt. Det är genom dessa olika perspektiv,

kombinerat med min egen självkritiska hållning som forskare och FAD, som studiens validitet stärks.

Den hermeneutiska processen (Alvesson & Skoldberg, 1994) har varit avgörande för att tolka det insamlade materialet. Genom att iterativt röra mig mellan delar av intervju-materialet, mina egna reflektioner, och den teoretiska referensramen, har jag kunnat utveckla en djupare förståelse för helheten. Det var exempelvis genom processen för meningskoncentrering och -tolkning som den återkommande problematiken kring helhetsbildens kommunikation under den akuta fasen framträdde som ett centralt tema och kunde identifieras som en primär utvecklingspunkt. Att kunna se hur olika faktorer – tidspress, teknisk komplexitet, djurets signaler och min egen kommunikationsstrategi – samverkade och påverkade händelseförloppet, är ett resultat av denna analytiska process. På så vis har den valda metoden möjliggjort att inte bara beskriva vad som hände, utan också få en djupare förståelse för hur och varför, och därigenom identifiera konkreta lärdomar för framtiden.

5 Källor

- Adams, T. E., Holman Jones, S., & Ellis, C. (2015). *Autoethnography*. Oxford University press.
- Alvesson, M., & Skoldberg, K. (1994). *Tolkning & Reflektion*. Studentlitteratur.
- Boggs, J. D. (2014). *Jesse James and the Movies*. McFarland.
- Fikaris, W. (Director). (2025). *En död mans guld* [Komedi / Skräck]. Arcada.
- Gill, L. (2019). *Running the Show* (2:a uppl.). Routledge.
- Guidelines for the Safe Use of Animals in Filmed Media*. (2015). American Humane Association.
- King, H. (Director). (1939). *Jesse James* [Western]. Twentieth Century-Fox.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3:e uppl.). Studentlitteratur.
- Lag om djurvälstånd (693/2023). Hämtad 12 maj 2025, från https://finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2023/693#OT7_OT0
- No Animals Were Harmed*. (u.å.). Humane Hollywood. Hämtad 04 maj 2025, från <https://humanehollywood.org/about-us/>
- Orum, A. M., Feagin, J. R., & Sjoberg, G. (1991). Introduction: The Nature of the Case Study. I *A Case for the Case Study*. The University of North Carolina Press.
- Saksala, E. (2015). *Tuottajan Käsikirja*. Like Kustannus Oy.
- Sparkes, A. C. (2024). Autoethnography as an ethically contested terrain: Some thinking points for consideration. *Qualitative Research in Psychology*, 21(1), 107–139. <https://doi.org/10.1080/14780887.2023.2293073>
- Vose, D. (2014). *Risk Analysis* (3:e uppl.). John Wiley & Sons, Ltd.
- Västernfilmer. (u.å.). *Filmstigen*. Hämtad 20 maj 2025, från <https://elokuvapolku.kavi.fi/sv/filmberattande/genrer/vasternfilmer/>

Wilkins, D. B. (1981). Animals in Film and Television. *International Journal for the Study of Animal Problems*, 2(6), 284–287.

Yin, R. K. (2017). *Case Study Research and Applications* (6:e uppl.). SAGE Publications, Inc.

6 Bilagor

6.1 Bilaga 1: Intervjufrågor

- **Rekonstruera händelseförloppet ur din synvinkel (hästen rymmer) (VAD & NÄR)**
- Vilka reaktiva åtgärder tog vi som team (VAD)
- Vilka reaktiva åtgärder tog du i din arbetsroll (VAD)
- **Hur påverkade våra åtgärder händelseförloppet (HUR)**
- Hur påverkade incidenten ditt arbete (HUR)
- Hur påverkade åtgärderna ditt arbete (HUR)
- Hur påverkade incidenten & åtgärderna teamets arbete i allmänhet (HUR)
- Krishanteringen efter att situationen var över (VAD)
- **Vilka faktorer bidrog till incidenten? (VARFÖR)**
- Hurdant förebyggande arbete kunde man göra (preventiva åtgärder) (VAD & HUR)

6.2 Bilaga 2: Händelseförloppets tidslinje

Förmiddag (kl. 10:45-12:00)

- Start av inspelningsdag: Hästen (Aapi) anländer till inspelningsplatsen med ägare och assistent. Aapi verkar till en början lugn. Regissören, FAD, hästägaren och skådespelaren går igenom planer, säkerhet, tidtabeller och arbetsfördelning.
- Aapi bekantas med utrustning och miljö. Perioder av väntan och förseningar i tidtabellen uppstår, vilket är irriterande för Aapi.
- En scen filmas med Aapi utan större problem.
- Teamet flyttar till en ny inspelningsplats vid en grusväg i en skogsdunge.

Eftermiddag (kl. 12:00-15:00)

- Aapi visar tydlig ovilja att gå längs den avsedda vägen, särskilt mot ett skogsparti/inspelningsteamet, och vänder om flera gånger.
- Hästägaren rider runt mellan tagningarna för att försöka återta kontroll och lugna ner Aapi. Skådespelaren rider barbacka och har svårt att styra Aapi åt rätt håll.
- Under en tagning svänger Aapi åt sidan och trampar i diket, vilket skapar en obalans.
- Skådespelaren tappar balansen och faller av relativt långsamt på mjukt gräs
- Aapi reagerar på att ryttaren är borta och springer iväg mot skogen.
- Chock och förvirring sprids i teamet.
- Hästägaren springer efter för att se vilken riktning Aapi är på väg mot och kontaktar sedan vänner för hjälp.
- Regissören kontrollerar att skådespelaren är fysiskt oskadd.
- FAD fokuserar på den försvunna hästen.
- Regissören och FAD konsulterar hästägaren om situationen.
- Fotografen utgår från att hästen inte mera kommer tillbaka till inspelningarna, bedömer att sitt ansvar är att kunna fortsätta filma, och improviserar en ny bild utan häst.
- Regissören beslutar att inspelningen ska fortsätta med nästa bild.
- Viss spänd stämning och kommunikationssvårigheter uppstår initialt mellan teamet och hästägaren. Informationen till hela teamet upplevs som oklar av flera.

Lunch (kl. 15:15-16:00)

- HODarna utser teammedlemmar med mindre kritiska roller (Scenografiassistent, BTS-fotograf) att delta i sökandet.
- Sökteamet från inspelningen sprider ut sig i skogen. Extern hjälp från grannar, vänner och en annan häst tillkallas av Hästägaren.

Sen eftermiddag (16:00-18:30)

- Scenografiassistenten hittar Aapi på ett fält och lyckas fånga den med morötter hen hade med sig. Hen kontaktar Hästägaren.
- Kl. 17:11: Meddelande skickas ut till teamet om att Aapi är hittad.
- Aapi hämtas upp av hästägaren och hens partner.
- Inspelningen fortsätter som normalt.

Dagen efter

- En genomgång av händelseförloppet hålls med teamet för att klargöra vad som hänt.

6.3 Bilaga 3: Call Sheet för inspelningsdagen

Cowboyen vs DÖDEN

Yrkehögskolan Arcada	BLUE CALL SHEET		Sunrise	08:25
Prod: [REDACTED]	24-10-2024	Day 1/4	Sunset	17:51
Dir: [REDACTED]	GENERAL CREW CALL		Weather	Partly cloudy
DoP: [REDACTED]	10:00		9° / 12°	
Sound: [REDACTED]			Notes:	No unauthorized photos/video
1st AD: Ivar Vuori	Lunch:	14:35	Porrastettu lunch, HOD koorinerar	
1st AD: [REDACTED]	Wrap:	18:30	Day Length:	
	End Of Day:	19:30	08:45	
Location: [REDACTED]				

Scene/Shot	INT/EXT	LOC & Synopsis	Cast & BG	Start	Length	Notes
		SETUP		10:00	01:30	
SCEN 15	EXT M	Familjen rider iväg, alla har svarta märket.		11:30		
1501		PLK-cowboy	CB,M,D	11:30	00:25	
1502		PLK- mamma och sonen	CB,M,D	11:55	00:25	
1503		YK- familjen rider bort, evil hand följer	CB,M,D	12:20	00:25	
SCEN 1	EXT D	CB rider genom skogen.		12:45	00:30	Prep
101		KK-pull genom rostig grej, CB rider förbi	CB	13:15	00:20	
102		LK-revolver	CB	13:35	00:20	
103		KK-Dolly kran, CB rider mot kamera	CB	13:55	00:20	
104		LK-CB, "rider" på hästen, tårfyllda ögon	CB	14:15	00:20	
		LUNCH		14:35	00:45	porrastettu lunch
SCEN 2	EXT D	CB möter UM. CB skjuter UM.		15:20		scenbyte under lunch
205		PLK-cowboyen äter bröd, hittar guld	CB	15:20	00:20	
201		OTR-(over the revolver) Unga mannen äter bröd, sedan dör. CB tar bröd	UM, CB	15:40	00:20	
206		PLK-döda unga mannen, guldpåse runt halsen	UM, CB	16:00	00:20	
202		PLK-unga mannen	UM	16:20	00:20	
203		LK-bröd i mannens hand	UM	16:40	00:20	
204		ELK-Cowboyens ögon	CB	17:00	00:15	
SCEN 3	EXT N	CB Sitter vid brasan.		17:15	00:15	Prep
303		LK- cowboyen	CB	17:30	01:00	
		PURKU		18:30	01:00	
		END OF DAY		19:30		

CAST ID	Name	Role	Call	HMU	Costume	Ready	Note
CB	[REDACTED]	Cowboy	10:30	10:30	11:00	11:30	
M	[REDACTED]	Mamman	10:00	10:00	10:30	11:30	
D	[REDACTED]	Dottern	10:30	11:00	10:30	11:30	
UM	[REDACTED]	Ung Man	14:40	14:40	15:10	15:40	

NOTES BY DEPARTMENT							
AD							
Camera		Porrastettu lunch					
Light		Porrastettu lunch					
Sound							
Locations							
HMU	Pre-call 9:30						
Costume							
Art Dep.							
Catering							